

Posudek oponenta diplomové práce

Diplomová práce:

SUŠER, Jan, Bc. *Anthroposofie v křesťanských souřadnicích : esoterní křesťanství Rudolfa Steinera*. Diplomová práce. Vedoucí práce doc. ThDr. Jiří Vogel, Th.D. Praha: Husitská teologická fakulta UK, 2019. 80 s.

Před vlastním posouzením předložené diplomové práce Jana Sušera bych rád konstatoval, že nejsem znalcem díla ani myšlení Rudolfa Steinera. Tématu, které je mi odborně blízké, tedy antroposofické „liturgické praxi“, je v práci věnována v zásadě jen jedna zmínka (s. 60n).

Diplomová práce ale dobrou znalost Steinerova díla na straně čtenáře předpokládá, neboť své závěry často nevyvozuje na základě doložené analytické práce se Steinerovými texty, čtenáře pouze odkazuje na příslušná díla R. Steinera uvedená v poznámkovém aparátu. Právě tam, kde jsem očekával transparentní výklad i kritické zhodnocení zvoleného dílčího tématu (např. reinkarnace, karmanový zákon, Christus-Impuls, teorie poznání), byla po stručné charakteristice tématu bez dalšího předložena autorská interpretace, která tak má v jistém smyslu „esoterní“ charakter. Obecně v ní převládá snaha o vystižení intencí či „intuicí“ ve Steinerových textech, které by jej umožnily začlenit (zejména na základě jeho myšlení v antroposofickém a reflexivním období) do širšího okruhu křesťanských autorů, kteří usilovali o reformu křesťanské praxe (srov. s. 53n a 63). Cenou za tuto interpretaci je autorem opakovaně vyslovené záměrné upozadění myšlenkových schémat ve Steinerově díle, které nemají v křesťanské teologické tradici oporu. Zdá se mi, že autorova interpretace je možná pouze díky specifické abstrakci intencí či intuicí z celku Steinerova myšlení. Právě s ohledem na osobitost autorovy interpretace je škoda, že jejímu zdůvodnění a opodstatnění na základě Steinerových textů nevěnoval důkladnější pozornost. Nejspíše na úkor první části své práce.

Při zpracování zvoleného tématu prokazuje Jan Sušer detailní znalost pramenů i odbornou práci s nimi. Jasně formuluje své myšlenky i závěry, ve kterých ukazuje samostatnou myšlenkovou i interpretační práci, které nechybí originalita. Dovede uchopit detail, analyzovat jej i synteticky začlenit do celku. Dokáže se kriticky vymezit vůči dosavadnímu bádání, které nicméně prezentuje spíše sporadicky a obecně (např. s. 28). Oceňuji polemiku s kanonickým přístupem ke Steinerovu dílu, v jejímž rámci nabízí jednak jeho periodizaci, která by více odrážela posuny ve Steinerově myšlení, jednak kvalitativní zřetel v členění různorodých textů s osobou Rudolfa Steinera spojených či spojovaných. Autor obé uvádí jako svůj originální přínos. Oba nové zřetele uplatňuje při vlastní interpretační práci. Je proto zarážející, že tuto část spolu s prezentací medailonů překladatelů Steinerových textů do českého jazyka začlenil do celkové struktury své práce jako „exkurz“.

Práci hodnotím jako **velmi dobrou (2)**

K diskuzi:

Mohl byste naznačit, zda a případně jakým způsobem je *Christus-Impuls* reflektován v antroposofických liturgických textech či obřadech?

V Praze dne 27. 05. 2019

Mgr. Pavel KOLÁŘ, Th.D.